

Zadaniem projektu jest analiza relacji zachodzących między rozwojem gospodarczym i demograficznym a dominującymi w danej kulturze systemami normatywnymi. Spośród takich systemów uwaga autorów skierowana zostanie na system religii. Zdaniem wielu teoretyków system ten odgrywał w czasach historycznych rolę kluczową i był wręcz nadrzędny w stosunku do pozostałych.

Zdecydowana większość opublikowanych studiów skupia się na oficjalnych wypowiedziach lub nauczaniu duchownych przywódców religijnych oraz teoriach ekonomicznych i filozoficznych proponowanych przez naukowców związanych z poszczególnymi wyznaniem lub religiami. Bardzo rzadko nawet w Europie podejmowane są źródłowe badania nad praktyką gospodarczą przedstawicieli poszczególnych wyznań. Tymczasem sądzimy, że dzieje wczesnonowożytne pozostawiły spuściznę źródłową umożliwiającą w skwantyfikowany sposób zbadanie wpływu religii i wyznań na rozwój gospodarczy i demograficzny ówczesnych społeczeństw. Doskonałym przedmiotem studiów szczegółowych jest stanowiąca mozaikę religijną Rzeczpospolita Obojga Narodów, zapewniająca przez większą część swojego trwania względny pokój religijny.

W związku z tym, że większość populacji kraju zamieszkiwała tereny wiejskie i małe miasteczka, to na nich skoncentrowana zostanie nasza analiza. Ze względu na ograniczoną podstawę źródłową oraz założoną strategię badawczą polegającą na konstruowaniu empirycznych testów hipotezy głównej, nasze badania będą miały charakter szeregu mikrostudiów z zakresu historii gospodarczej i demografii historycznej. Dotyczyć one będą przede wszystkim:

- A.** Związków między wyznaniem a aktywnością kredytową;
- B.** Relacji między religią a liczbą dni pracy w ciągu roku;
- C.** Efektywności ekonomicznej instytucji związanych z poszczególnymi wyznaniem;
- D.** Problemu różnic w modelach rodziny;
- E.** Problemu struktury gospodarstw domowych;
- F.** Różnic w poziomach rozwoju kapitału ludzkiego.

Zasadniczą podstawę planowanych analiz stanowić będą źródła masowe (księgi sądowe, metryki chrztów, ślubów i zgonów, spisy spowiednicze i status animarum, spisy cywilno-wojskowe). Na ich podstawie zostaną zbudowane odpowiednie bazy danych służące do analizy statystycznej. Badanie statystyczne zostanie uzupełnione klasyczną analizą historyczną źródeł takich, jak akta synodów czy listy pasterskie.

Wyniki poszczególnych studiów pozwolą na stworzenie syntetycznego ujęcia problemu i opisanie bardziej praktycznego wpływu poszczególnych wyznań na rozwój gospodarczy. Osiągnięte wyniki zostaną zinterpretowane w kontekście toczącej się dyskusji o przyczynach małej dywergencji (little divergence), a więc rozejścia się dróg i tempa rozwoju gospodarczego w krajach europejskich oraz poszukiwań źródeł zróżnicowania geografii form rodzinnych na naszym kontynencie.